

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

15 02 2021 р.

м. Київ

№ 193

Про затвердження Рекомендацій щодо стратегічного розвитку фізичного виховання та спорту серед студентської молоді на період до 2025 року

Відповідно до підпункту 83¹ пункту 4 та пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (зі змінами), Указу Президента України від 09 лютого 2016 року № 42/2016 «Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація», постанови Кабінету Міністрів України від 04 листопада 2020 року № 1089 «Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року» та з метою забезпечення учасників освітнього процесу закладів фахової передвищої освіти та закладів вищої освіти оздоровчою руховою активністю, фізичним вихованням і спортом для всебічного гармонійного розвитку та підтримки здоров'я, як найвищої соціальної цінності в державі, виявлення резервних можливостей організму

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Рекомендації щодо стратегічного розвитку фізичного виховання та спорту серед студентської молоді на період до 2025 року, що додаються.

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Селецького А.

Міністр

Сергій ШКАРЛЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки
України від «15» 02 2021 № 193

РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо стратегічного розвитку фізичного виховання
та спорту серед студентської молоді на період до 2025 року

І. Загальні положення

Рекомендації щодо стратегічного розвитку фізичного виховання та спорту серед студентської молоді на період до 2025 року (далі – Рекомендації) розроблені відповідно до Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація», схваленої Указом Президента України від 9 лютого 2016 року № 42/2016, Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04 листопада 2020 року, постанови Верховної Ради України від 19 жовтня 2016 року № 1695-VIII «Про забезпечення сталого розвитку сфери фізичної культури і спорту в Україні в умовах децентралізації влади», стандартів вищої освіти (компетентності випускника), Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2024 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 01 березня 2017 р. № 115, інших нормативно-правових актів України з метою вдосконалення та модернізації форм мотивації і залучення студентів до регулярного фізичного виховання і занять спортом.

Основою Рекомендацій стали практичний досвід діяльності в галузі фізичної культури і спорту Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України (далі – КФВС МОН), виступи українських студентів у змаганнях Всесвітніх універсіад, Європейських студентських іграх, чемпіонатах світу та Європи серед студентів, European Combat Games інших міжнародних комплексних заходах, проведення всеукраїнських спортивних та спортивно-масових заходів («Combat Games», «Cool Race»), співпраця із Всеукраїнською громадською організацією «Спортивна студентська спілка України» (далі – СССУ), що є єдиним офіційно визнаним представником України в Міжнародній федерації університетського спорту «The International University Sports Federation» (далі – FISU) та Європейською асоціацією університетського спорту «European university sports association» (далі – EUSA), закладами фахової передвищої та закладами вищої освіти (далі – заклади освіти), спортивною громадськістю в Україні та за її межами.

Рекомендаціями передбачається створення в закладах освіти двох систем – фізичного виховання та спорту. Ці системи є автономними, рівними за пріоритетністю та взаємодоповнюючими.

Фізичне виховання у закладах освіти сприяє збереженню і зміцненню здоров'я, популяризацію здорового способу життя, гармонійному, передусім, фізичному розвитку; забезпечує організацію змістовного дозвілля студентської молоді, збільшення кількості та якості рухової активності, можливість виступів у всеукраїнських та міжнародних спортивно-масових заходах серед студентів та інших видах рухової активності популярних серед молоді. Реалізація напрямку забезпечується через кафедри, що відповідають за фізичне виховання.

Спорт у закладах освіти сприяє вихованню фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей студентів; забезпечує вдосконалення спортивної майстерності студентів та створює умови для поєднання навчання зі спортивною підготовкою для участі у всеукраїнських та міжнародних спортивних змаганнях серед студентів з видів спорту. Реалізація напрямку може бути забезпечена через створення та діяльність центрів студентського спорту.

II. Аналіз сучасного стану фізичного виховання та спорту у закладах освіти в Україні та за кордоном

Рухова активність визначена базовою потребою світового суспільства, як необхідна умова здорового довголіття та підтримується на державному рівні.

Зокрема Всесвітньою організацією охорони здоров'я для підтримання здоров'я рекомендуються щоденні заняття (помірної та високої інтенсивності, переважно аеробного спрямування) тривалістю не менше 60 хвилин.

Для забезпечення рухової активності студентів провідних університетів світу використовуються різні форми та програми, працюють спортивні клуби, рекреаційні центри, спеціальні курси для студентів різного рівня фізичної підготовленості.

У закладах освіти проводяться дослідження з визначення стану здоров'я студентів, впроваджено тестування з прикладних навичок.

Студенти займаються різними видами спорту, беруть участь у змаганнях студентських спортивних ліг, Всесвітній універсіаді, Європейських університетських іграх, чемпіонатах світу та Європи, санкціонованих FISU та EUSA.

FISU є членом Міжнародного олімпійського комітету, представляючи студентський спорт на найвищому рівні.

Це надає можливість студентам світових університетів самореалізуватися шляхом участі або в основних складах національних збірних своїх країн з олімпійських та неолімпійських видів спорту, або в професійних спортивних лігах.

Для талановитих спортсменів в університетах існують спеціальні програми зі знижками вартості навчання та надаються стипендії.

В Україні, незважаючи на революційні зміни в суспільстві, інтеграцію до світової спільноти, сучасна система фізичного виховання студентів перебуває у кризовому стані.

Починаючи з 2017 року головним показником системи контролю за станом фізичного розвитку та здоров'я населення України є щорічне оцінювання фізичної підготовленості населення, що проводиться відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2015 року № 1045 (зі змінами) «Про затвердження Порядку проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України».

У 2018/2019 навчальному році оцінювання фізичної підготовленості серед студентської молоді (далі – Оцінювання) проведено у 1260 закладах вищої освіти. З них допущено до Оцінювання 47,1 % студентів. За результатами Оцінювання, відповідний рівень стану фізичної підготовленості мають:

- високий – 7,8 %;
- достатній – 14,8 %;
- середній – 16,1 %;
- низький – 8,4 %;
- недопущено до оцінювання – 52,9 %.

Отже 77,4% студентів у 2018/2019 навчальному році мали недостатній рівень фізичної підготовленості.

Протягом 2019/2020 навчального року спостерігалось зниження рухової активності молоді. У 2020 році ситуація ускладнилась через введення карантинних заходів спричинених значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19.

Суспільство занепокоєне тенденцією зниження рухової активності молоді та погіршення стану її здоров'я. Ця проблематика змушує Міністерство освіти і науки України, КФВС МОН, заклади освіти, СССУ та інші зацікавлені організації постійно вживати заходи для формування у молоді нової мотиваційної моделі сприйняття фізичного виховання та спорту, нових форм рухової активності для їх популяризації.

Національним конгресом СССУ 25 травня 2018 року у місті Луцьк ухвалено резолюцію, якою визначено необхідність функціонування у закладах освіти двох автономних систем – фізичного виховання та спорту, а також рекомендовано прийняття стратегії розвитку фізичного виховання та спорту в закладах освіти на період до 2025 року.

III. Мета та основні завдання Рекомендацій

Метою Рекомендацій є визначення пріоритетних напрямків діяльності та розроблення механізмів для:

забезпечення учасників освітнього процесу закладів освіти оздоровчою руховою активністю, фізичним вихованням і спортом для всебічного

гармонійного розвитку та підтримки здоров'я, як найвищої соціальної цінності в державі, виявлення резервних можливостей організму;
 формування гуманістичних цінностей, патріотичних почуттів, у молоді;
 формування ціннісного ставлення до власного фізичного здоров'я, духовного, фізичного й спортивного вдосконалення;
 сприяння створенню позитивного іміджу держави у світовому співтоваристві.

Основні завдання для досягнення мети.

1. У напрямі фізичного виховання.

Забезпечення і проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості студентської молоді України.

Організація та проведення сучасних спортивно-масових заходів, залучення студентів у позанавчальний час до підготовки та участі в них, а саме:

- в багатоетапних комплексних заходах спрямованих на фізкультурно-патріотичне виховання та популяризацію здорового способу життя;
- заходах з використанням сучасних видів рухових активностей та інших рухових активностей популярних серед молоді в форматах святкування Міжнародного дня студентського спорту в Україні, масових забігів, флешмобів, челенджів, фестивалів, подолання штучних смуг перешкод, занять з фізичного виховання за участю зірок спорту, тощо;
- що поєднують рухову активність з комп'ютерними іграми;
- онлайн заходи з рухової активності (особливо в умовах карантину).

Заохочення до занять фізичною культурою та спортом викладачів та працівників освітньої галузі.

Забезпечення функціонування ефективної системи інклюзивної освіти, організація занять зі студентами спеціальних медичних груп.

Впровадження в навчальний процес та позанавчальну роботу з фізичного виховання сучасних видів спорту та рухової активності та інших рухових активностей популярних серед молоді.

Сприяння розвитку туризму в закладах освіти, як форми залучення молоді до формування потреби здорового способу життя, активного відпочинку і престижу занять фізичною культурою.

2. У напрямі спорту.

Створення та забезпечення роботи центрів студентського спорту, спортивних клубів, секцій та інших структурних підрозділів у закладах освіти.

Забезпечення підготовки та участі студентів у змаганнях з видів спорту та інших видів спорту визнаних в Україні:

- студентські ліги та перші етапи універсіад України, проведення спортивних змагань у закладах освіти;

- чемпіонати України, універсиади України та інші комплексні всеукраїнські змагання серед студентів;
- чемпіонати Європи і чемпіонати світу серед студентів, Європейські університетські ігри, зимові та літні Всесвітні універсиади та інші комплексні міжнародні спортивні змагання серед студентів.

3. У інформаційному напрямі.

Створення та широке розповсюдження нової моделі мотивації студентів до здорового способу життя, занять фізичною культурою та спортом, відповідно до реалій сучасного українського суспільства. Зокрема відзначення переможців змагань, поширення інформації про них та їх досягнення в закладах освіти.

Поширення інформації про олімпійські цінності (досконалість, дружба, солідарність).

Розповсюдження інформації про речовини, заборонені для використання згідно з вимогами Всесвітнього антидопінгового агентства, шкідливі для здоров'я, які сприяють виникненню стійкої залежності.

Забезпечення широкого висвітлення заходів Рекомендацій у засобах масової інформації, розміщення соціальної реклами стосовно переваг оздоровчої рухової активності.

4. У організаційно-структурному напрямі.

Забезпечення співпраці Міністерства освіти і науки України з центральними органами виконавчої влади, КФВС МОН та його відокремленими підрозділами (філій), УФУС та її структурними підрозділами, закладами освіти, Національним олімпійським комітетом України та його регіональними відділеннями, Спортивним комітетом України, Національним антидопінговим центром України, науковими та науково-дослідними установами, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, федераціями з видів спорту, спортивними клубами, громадськими об'єднаннями, представниками бізнесу та іншими суб'єктами фізичної культури і спорту.

5. У напрямі матеріально-технічного та фінансового забезпечення.

Модернізація об'єктів спортивної інфраструктури закладів освіти (спортивних споруд) відповідно до нової мотиваційної моделі, вимог сучасності та інноваційних підходів, норм міжнародних правил видів спорту для проведення змагань всіх рівнів (включно міжнародних), проведення реконструкції та ремонтних робіт.

Покращення матеріально-технічної бази для розвитку фізичного виховання та спорту у закладах освіти.

Створення програм фінансування фізичного виховання студентів та студентського спорту за рахунок бюджетів різного рівня.

6. У напрямі науково-методичного забезпечення.

Здійснення подальшої науково-методичної роботи.

Підвищення цифрової компетентності фахівців галузі фізичного виховання та спорту закладів освіти, їх навичок володіння інформаційно-комунікативними та цифровими технологіями.

Модернізація навчальних планів, програм та підручників відповідно до оновлених стандартів вищої освіти.

Створення інтернет-інструментів для забезпечення потреб розвитку та діяльності галузі фізичного виховання та спорту (спрощення реєстрації в змаганнях, доступу до навчально-тренувальних методичних рекомендацій, формування звітностей тощо).

Розробка методичних рекомендацій щодо занять з фізичного виховання в домашніх умовах під час карантину та інших умовах, що обмежують використання спортивних залів закладів освіти, спортивних клубів та майданчиків.

7. У напрямі медичного забезпечення.

Удосконалення медико-педагогічного контролю за студентами під час фізичного виховання та спортивної підготовки.

Відновлення щорічних медичних оглядів для студентів.

Впровадження медичних оглядів для студентів, що беруть участь в спортивно-масових та спортивних заходах.

8. У напрямі нормативно-правового забезпечення.

Впровадження Положення про центри студентського спорту (студентські клуби та інші структурні підрозділи), внесення змін до організаційного, нормативно-правового, кадрового, матеріально-технічного, фінансового, науково-методичного, медичного, інформаційного забезпечення фізичного виховання та спорту в закладах освіти.

Забезпечення організації, підготовки та проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості студентської молоді. Внесення результатів оцінювання фізичної підготовленості студентської молоді у щорічні звіти керівників закладів освіти.

IV. Очікувані результати

В результаті здійснення заходів зазначених у Рекомендаціях очікується:

- створення сучасної інфраструктури розвитку фізичного виховання та спорту студентської молоді;
- створення нової моделі мотивації студентської молоді до занять фізичною культурою та спортом, впровадження здорового способу життя як складової збереження і зміцнення здоров'я, успішної соціалізації та подальшого професійного зростання;
- створення цілісної системи виявлення здібної студентської молоді та забезпечення умов для фізичного та духовного розвитку, виступів на

міжнародних змаганнях всіх рівнів, гідне представлення держави у міжнародному співтоваристві;

- збільшення кількості залученої студентської молоді до занять фізичною культурою та спортом;

- покращення показників стану фізичної підготовленості студентської молоді.

V. Організаційне та фінансове забезпечення реалізації Рекомендацій

Організаційне забезпечення реалізації Рекомендацій здійснюватиметься шляхом розроблення та прийняття в установленому порядку плану та проведення заходів, спрямованих на реалізацію її положень, проведення моніторингу стану її виконання, трансформації основних завдань Рекомендацій у конкретні заходи та включення їх до державної та місцевих Програм розвитку.

Фінансове забезпечення реалізації Рекомендацій здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, закладів освіти, грантів та інших джерел не заборонених законодавством.

Голова Комітету з фізичного
виховання та спорту Міністерства
освіти і науки України

Вадим СТЕЦЕНКО